

На основу члана 46. став 1. Закона о девизном пословању („Службени гласник РС“, бр. 62/2006, 31/2011, 119/2012, 139/2014 и 30/2018) и члана 15. став 1. Закона о Народној банци Србије („Службени гласник РС“, бр. 72/2003, 55/2004, 85/2005 – др. закон, 44/2010, 76/2012, 106/2012, 14/2015, 40/2015 – одлука УС и 44/2018), Извршни одбор Народне банке Србије доноси

О Д Л У К У

О БЛИЖИМ УСЛОВИМА И НАЧИНУ ВРШЕЊА КОНТРОЛЕ ДЕВИЗНОГ ПОСЛОВАЊА РЕЗИДЕНАТА И НЕРЕЗИДЕНАТА

Основне одредбе

1. Овом одлуком прописују се ближи услови и начин вршења контроле девизног пословања резидената и нерезидената – физичких и правних лица (у даљем тексту: субјекти контроле), односно поступак ове контроле и предузимање мера према субјекту контроле у овом поступку, као и друга питања значајна за тај поступак.

2. Предмет контроле из тачке 1. ове одлуке јесте провера и утврђивање законитости и правилности обављања девизних послова субјекта контроле у складу са Законом о девизном пословању (у даљем тексту: Закон) и другим прописима којима се уређује девизно пословање.

Услови и начин вршења контроле

3. Контролу из тачке 1. ове одлуке (у даљем тексту: контрола) Народна банка Србије врши на следеће начине:

1) посредно – прикупљањем, праћењем, проверавањем и анализом извештаја и друге документације коју јој субјект контроле доставља на основу Закона и прописа Народне банке Србије, односно на њен захтев, као и друге документације, односно података о девизном пословању субјекта контроле којима Народна банка Србије располаже;

2) непосредно – у просторијама субјекта контроле, односно лица која су са субјектом контроле повезана имовинским, управљачким или пословним односима – увидом у пословне књиге, уговоре и другу документацију која се односи на девизно пословање субјекта контроле, односно пословање тог лица.

Народна банка Србије у вршењу контроле сарађује с Пореском управом, царинским органом, односно другим надлежним органима. Ова

сарадња нарочито подразумева међусобну размену података, налаза и информација потребних за вршење контроле.

Радни дан, у смислу ове одлуке, јесте сваки дан осим суботе, недеље и дана државног и верског празника који је проглашен нерадним даном у Републици Србији.

Посредна контрола

4. При вршењу посредне контроле, Народна банка Србије може од субјекта контроле захтевати достављање извештаја, односно документације, информација и изјава које се нарочито односе на следеће:

- 1) плаћања, наплаћивања и преносе између резидента и нерезидента у страним средствима плаћања и у динарима;
- 2) плаћања, наплаћивања и преносе између резидената у страним средствима плаћања;
- 3) куповину и продају средстава плаћања између резидента и нерезидента, као и куповину и продају страних средстава плаћања између резидената;
- 4) једностране преносе средстава плаћања – личне и физичке преносе из Републике Србије и у Републику Србију који немају обележја извршења посла између резидента и нерезидента;
- 5) текуће и депозитне рачуне резидената у иностранству и нерезидената у Републици;
- 6) кредитне послове са иностранством;
- 7) друге девизне послове.

5. Народна банка Србије сачињава записник о извршеној посредној контроли ако том контролом утврди да је субјект контроле учинио незаконитости, односно неправилности у обављању девизних послова.

На поступак након сачињавања записника о извршеној посредној контроли сходно се примењују одредбе ове одлуке које се односе на поступак непосредне контроле.

Непосредна контрола

6. Непосредну контролу врше запослени у Народној банци Србије које решењем за то одреди гувернер или лице које он овласти (у даљем тексту: овлашћена лица).

У решењу из става 1. ове тачке наводе се нарочито: субјект контроле, предмет контроле и датум почетка контроле.

У току непосредне контроле решење из става 1. ове тачке може се допунити, односно изменити.

Доношењем решења из става 1. ове тачке покренут је поступак непосредне контроле субјекта контроле. Ово решење уручује се заступнику, односно другом овлашћеном лицу субјекта контроле или другом ангажованом лицу субјекта контроле које се затекне у његовим пословним просторијама по доласку у те просторије.

Народна банка Србије може писмено обавестити субјект контроле о покренутом поступку непосредне контроле његовог девизног пословања и захтевати од њега да обезбеди податке и документацију који су потребни за ту контролу.

Народна банка Србије може ангажовати друга лица која ће присуствовати непосредној контроли ради пружања одговарајуће стручне подршке овлашћеним лицима при вршењу те контроле.

7. Субјект контроле дужан је да овлашћеном лицу омогући несметано вршење контроле и да сарађује с тим лицем.

Субјект контроле дужан је да овлашћеном лицу, ради вршења непосредне контроле, стави на увид пословне књиге, документацију и податке које то лице захтева – у писменој или електронској форми, као и да му омогући несметан и потпун приступ опреми, базама података, рачунарским програмима које користи, односно другим ресурсима информационог система.

Ако су документација и подаци из става 2. ове тачке сачињени на језику који није српски, Народна банка Србије може од субјекта контроле захтевати да о свом трошку обезбеди превод те документације и података на српски језик, који је оверио судски тумач.

8. У вршењу непосредне контроле овлашћено лице може да предузима следеће радње:

1) да приступа свим организационим деловима и просторијама субјекта контроле;

2) да захтева да се обезбеде копије докумената који су у вези с предметом контроле и/или техничка подршка приликом приступа пословним књигама у електронском облику;

3) да прегледа пословне просторије, предмете, уређаје и опрему у вези с предметом контроле;

4) да непосредно комуницира с члановима органа управљања, односно руководиоцима, одговорним лицима и запосленима у субјекту контроле ради добијања информација и објашњења који се односе на предмет контроле;

5) да утврди идентитет лица која раде на пословима који су предмет контроле, као и идентитет одговорних лица у субјекту контроле;

6) да затражи суздржавање од сваког поступања које је у супротности са одредбама Закона и другог прописа.

Чланови органа управљања, односно руководиоци, одговорна лица субјекта контроле и друга лица – дужни су да овлашћеном лицу, на његов захтев, дају и писмене одговоре на питања која им се поставе, у року који је утврђен у том захтеву, као и да, по потреби, пруже доказе у вези с тим одговорима.

9. Народна банка Србије, односно овлашћено лице у току непосредне контроле може од субјекта контроле привремено одузети девизе, ефективни страни новац, чекове, хартије од вредности, динаре, предмете, исправе и документацију – ако постоји основана сумња да су употребљени за извршење кривичног дела или прекршаја или да су били намењени таквој употреби или да су настали извршењем кривичног дела или прекршаја.

Овлашћено лице издаје потврду о привремено одузетим средствима и предметима из става 1. ове тачке.

Привремено одузимање девиза и динара из става 1. ове тачке који се налазе на новчаним рачунима субјекта контроле врши се на основу решења Народне банке Србије којим се налаже блокада тих средстава и њихов пренос на наменски рачун Народне банке Србије.

Овлашћено лице дужно је да одмах, а најкасније у року од два радна дана од дана одузимања средстава и предмета из става 1. ове тачке, депонује ефективни страни новац, чекове и хартије од вредности – на наменски рачун Народне банке Србије или у оставу код Народне банке Србије; готовину у динарима – на наменски рачун Народне банке Србије; предмете, исправе и документацију – у оставу код Народне банке Србије или на друго одговарајуће место.

По одузимању средстава и предмета из става 1. ове тачке, Народна банка Србије покренуће одговарајући поступак пред надлежним органом.

Онемогућавање контроле

10. Сматра се да субјект контроле није омогућио Народној банци Србије да изврши контролу у смислу ове одлуке ако не поступи у складу с тач. 7. и 8. ове одлуке или не дозволи привремено одузимање девиза, ефективног страног новца, динара и других средстава, предмета, исправа или документације из тачке 9. став 1. те одлуке, као и у следећим случајевима:

1) ако се субјект контроле не налази на адреси уписаној у регистар код надлежног органа;

2) ако намерно или грубом непажњом овлашћеном лицу стави на располагање податке који нису тачни;

3) ако у одређеном року не достави, односно не стави на располагање овлашћеном лицу све тражене податке и документацију, односно доказе, а нарочито податке којима је дужан да располаже према Закону и другом пропису;

4) ако овлашћеном лицу не обезбеди неопходне услове за вршење контроле, односно ако не обезбеди да то лице у вршењу контроле не ометају запослени субјекта контроле или трећа лица.

У случају из става 1. ове тачке, овлашћено лице сачињава записник о онемогућавању контроле и Народна банка Србије доноси решење којим се субјекту контроле налаже да вршење контроле омогући одмах, а најкасније у року од три радна дана од дана пријема решења.

Записници и други акти

11. Овлашћено лице дужно је да о извршеној непосредној контроли сачини записник (у даљем тексту: записник о контроли).

Записник о контроли садржи нарочито: датум сачињавања записника, предмет контроле и значајне податке који се односе на тај предмет, налаз о утврђеном чињеничном стању и потпис лица које је сачинило записник.

Народна банка Србије субјекту контроле доставља записник о контроли, на који он може дати примедбе у року од осам радних дана од дана пријема тог записника.

Субјект контроле доставља примедбе на записник о контроли, с доказима, које је потписало овлашћено лице тог субјекта.

12. Ако провером примедаба из тачке 11. став 4. ове одлуке утврди да је чињенично стање битно различито од оног које је наведено у записнику о контроли, Народна банка Србије сачињава допуну тог записника (у даљем тексту: допуна записника), која се доставља субјекту контроле у року од 15 радних дана од дана пријема тих примедаба.

Народна банка Србије може и непосредно код субјекта контроле проверити наводе изнете у примедбама из ове тачке.

13. Народна банка Србије неће разматрати примедбе субјекта контроле на записник о контроли које се односе на промену чињеничног стања насталу након периода за који је извршена контрола (пресечни датум), али их може узети у обзир при изрицању налога из ове одлуке.

14. Ако достављене примедбе на записник о контроли нису основане, ако се њима битно не мења контролом утврђено чињенично стање, односно ако оне не утичу на промену налаза утврђених незаконитости, односно неправилности – Народна банка Србије о томе сачињава службену белешку и доставља је субјекту контроле у року од осам радних дана од дана пријема тих примедаба.

15. Народна банка Србије доноси решење о обустави поступка контроле у следећим случајевима:

1) ако записником о контроли, односно допуном записника нису утврђене незаконитости, односно неправилности или су утврђене мање значајне незаконитости, односно неправилности;

2) ако субјект контроле у прописаном року својим примедбама основано оспори све налазе из записника о контроли или оспори део тих налаза тако да су преостале мање значајне незаконитости, односно неправилности.

Решење из става 1. ове тачке доставља се субјекту контроле.

Решење о налозима

16. Ако се на основу чињеничног стања утврђеног у записнику о контроли утврди незаконитост, односно неправилност у обављању девизног пословања субјекта контроле која се може отклонити – Народна банка Србије доноси решење којим субјекту контроле налаже да утврђену незаконитост, односно неправилност отклони у одређеном року.

Субјект контроле дужан је да поступи по решењу из става 1. ове тачке, на начин и у роковима утврђеним тим решењем.

Субјект контроле дужан је да о извршењу налога из решења из става 1. ове тачке писмено обавести Народну банку Србије и да јој о томе достави доказе, у року који Народна банка Србије утврди овим решењем а који не може бити дужи од три радна дана од дана истека рока за отклањање утврђене незаконитости, односно неправилности из тог решења.

Народна банка Србије проверава извршење налога из решења из става 1. ове тачке и, ако утврди да су у одређеном року утврђене незаконитости, односно неправилности у потпуности или великој мери отклоњене тако да су остале само мање значајне незаконитости, односно неправилности – доноси решење о обустави поступка контроле.

Ако субјект контроле не поступи у складу с решењем из става 1. ове тачке, Народна банка Србије може поднети надлежном органу захтев за покретање прекршајног поступка, у складу са законом, а тај захтев може поднети и у другим случајевима предвиђеним законом.

17. Ради утврђивања да ли је субјект контроле поступио по решењу из тачке 16. ове одлуке, Народна банка Србије може поново извршити непосредну контролу девизног пословања субјекта контроле, у обиму који је потребан да би се утврдило да ли су утврђене незаконитости, односно неправилности отклоњене на одговарајући начин и у одговарајућој мери.

Тајност података у вршењу контроле

18. Подаци које овлашћена лица и друга лица ангажована у поступку контроле девизног пословања у смислу ове одлуке на било који начин сазнају а који се односе на контролу пословања субјекта контроле, као и документи који садрже такве податке, укључујући и налоге за отклањање утврђених неправилности, односно незаконитости из те одлуке – одређују се и штите као тајни подаци са ознаком степена тајности „ПОВЕРЉИВО“ или „ИНТЕРНО“, у складу са законом којим се уређује тајност података.

Лица из става 1. ове тачке дужна су да податке и документе из тог става чувају као тајне податке, односно не могу их учинити доступним трећим лицима, осим у случајевима прописаним законом.

Обавеза чувања тајности података за лица из става 1. ове тачке не престаје ни након престанка радног односа, односно ангажовања у Народној банци Србије, као ни након престанка другог својства на основу ког су та лица остварила приступ подацима из тог става.

Изузетно од става 2. ове тачке, Народна банка Србије може податке и документе из става 1. ове тачке учинити доступним домаћим и страним контролним органима, под условом да их ти органи користе искључиво у сврхе за које су прибављени.

Објављивање података из става 1. ове тачке изражених у збирном облику, тако да се на основу њих не може утврдити идентитет субјекта контроле, не сматра се повредом обавезе чувања тајности података.

Прелазна одредба и завршна одредба

19. Поступке контроле девизног пословања резидената и нерезидената које је започело Министарство финансија – Пореска управа а који нису окончани до 31. децембра 2018. године – окончаће Народна банка Србије у складу са Законом и овом одлуком.

20. Ова одлука објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије“ и ступа на снагу 1. јануара 2019. године.

ИО НБС бр. 92
29. октобра 2018. године
Београд

Председавајућа
Извршног одбора Народне банке Србије
Г у в е р н е р
Народне банке Србије

др Јоргованка Табаковић, с.р.